

**EC0049 El procés d'harmonització fiscal a la Unió
Europea**

Universitat de Girona
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Llicenciatura Economia

Curs 2002-2003

assignatura optativa
6 crèdits

**Departament de DRET
PUBLIC**

Campus de Montilivi
17071 Girona
fax +34 972 41 80 32
luis.perez@udg.es

PROGRAMA d'EL PROCÉS D'HARMONITZACIÓ FISCAL EN L'UNIÓ EUROPEA

Professors: Luis Pérez Herrero

Objectius:

El programa d'aquesta assignatura pretén oferir als alumnes una informació científica i actualitzada de la situació actual en que es troba el procés d'harmonització fiscal a l'àmbit de la Unió Europea.

Programa teòric:

Tema 1. Concepte i objectius de l'harmonització fiscal. Síntesi de l'evolució històrica.

Tema 2. El mercat interior i l'harmonització fiscal de la imposició indirecta.

Tema 3. Delimitació conceptual de la Unió Duanera. El Codi Duaner comunitari.

Tema 4. Harmonització dels impostos sobre la xifra de negocis: el procés d'harmonització de l'IVA. Localització territorial dels fets imposables i tràfic intracomunitari de béns. Exempcions. Base imposable. Tipus impositius. Règims especials.

Tema 5. Harmonització dels impostos especials. Imposició sobre el tabac, l'alcohol i els hidrocarburs.

Tema 6. El principi de llibertat d'establiment i la imposició sobre les operacions de constitució social.

Tema 7. El principi de no discriminació i les seves implicacions a la imposició sobre la renda.

Tema 8. El principi de llibertat de circulació de treballadors i la seva incidència en la imposició sobre la renda de les persones físiques. La problemàtica específica dels treballadors transfronterers.

Tema 9. El principi de lliure circulació de capitals i problemàtica de la imposició sobre l'estalvi. Els procediments de correcció de la doble imposició dels rendiments del capital mobiliari.

Tema 10. L'harmonització de l'impost sobre societats. El codi de conducta i l'exclusió de les pràctiques fiscals perniciosos. Plantejaments comunitaris de la fiscalitat sobre la petita i mitjana empresa.

Tema 11. La fiscalitat harmonitzada en les relacions matrius-filials, de les empreses associades i de les operacions de concentració i reestructuració empresarial. Les Agrupacions d'Interés Econòmic.

Tema 12. La política del medi ambient a la Unió Europea i els instruments fiscals.

Tema 13. La definició conceptual comunitària de frau i d'evasió fiscal. Les directives d'assistència mutua

administrativa.

Programa de pràctiques:

Consistirà en la resolució de supòsits pràctics amb caràcter complementari a l'exposició teòrica del programa.

En concret, es tractaran els temes següents, des de la perspectiva de l'aplicació de la normativa vigent al territori espanyol:

- Localització territorial, als efectes de l'IVA, de les operacions intracomunitàries de lliuraments de béns (adquisicions intracomunitàries) i de prestacions de serveis.
- Problemàtica a l'entorn de la devolució de l'IVA suportat a persones i entitats no establertes al territori d'aplicació de l'IVA.
- Delimitació de la imposició sobre les rendes del capital. Aplicació del Conveni de Doble Imposició.
- Imposició sobre les rendes del treball respecte als treballadors transfronterers.
- Règim impositiu en les relacions matrius-filials i dels Establiments Permanents.
- Règim fiscal de les Agrupacions d'Interès Econòmic.
- Operacions de constitució empresarial.
- Operacions de concentració empresarial.

Desenvolupament del programa al llarg del curs:

El desenvolupament dels programes, teòric i pràctic, ocuparà quatre hores lectives setmanals.

La realització de les sessions pràctiques es farà una vegada s'hagin explicat els temes teòrics corresponents.

Les sessions pràctiques consistiran en el plantejament i resolució de supòsits pràctics amb l'examen i anàlisi de la normativa jurídica aplicable, comunitària o interior.

Per mitjà de les sessions pràctiques l'alumne prendrà contacte amb les tècniques fiscals de quantificació dels impostos i amb la formulació i redacció peculiar dels documents comunitaris (Directives, Recomanacions, Decisions, Sentències del Tribunal de Justícia ...). En aquest punt és essencial el coneixement i la utilització de les fonts normatives via Internet.

Sistema d'avaluació:

L'avaluació dels coneixements assolits al llarg del curs es farà mitjançant una **prova escrita**.

Aquesta prova escrita constarà de **dues parts**.

Una **primera part teòrica** que consistirà en la resolució d'un qüestionari tipus test, de naturalesa conceptual i bàsica que serveix per a valorar els coneixements teòrics de la matèria.

Cal advertir que no es tracta d'un típic test de coneixements memorístics sinó que és un test conceptual on es valora el nivell en què l'alumne ha internalitzat les qüestions claus.

Al llarg del curs, es proporcionaran models d'aquest tipus de test perquè l'alumne sapiga clarament quin és el nivell de raonament i de concreció exigible per a superar aquesta prova.

Cada qüestió plantejarà quatre possibles respostes de les quals solament una serà certa. Cadascuna de les respostes incorrectes minorarà en 0,25 punts el total de la suma de punts corresponents a les qüestions encertades que, cadascuna d'elles, es valoren en un punt.

El test contindrà un total de 30 a 40 qüestions i s'haurà de resoldre en un temps màxim de 45 minuts.

Perquè es consideri que l'alumne ha superat la prova teòrica, que té el caràcter d'excloent, haurà de contestar de forma totalment vàlida un mínim del 30 % de les qüestions plantejades.

Si l'alumne va contestar validament aquest nombre mínim de qüestions la nota obtinguda constituirà el 60 % de la qualificació final.

La segona part de l'examen tindrà un contingut **pràctic**. Consistirà en resoldre un conjunt de problemes d'aplicació pràctica inspirats en els que es van resoldre a les sessions pràctiques de l'assignatura. Per a resoldre aquests problemes l'alumne podrà utilitzar tot el material informatiu, necessari, que desitgi (apunts propis, llibres, fotocòpies de la normativa...).

En definitiva, aquesta part de l'examen serveix per a valorar el grau de familiarietat i la certesa en la utilització de la informació que a assolit l'alumne al llarg del curs. En conseqüència, el temps fixat per a la realització de la prova constitueix un element fonamental.

La qualificació obtinguda a la prova pràctica suposarà el 40 % de la qualificació final de l'assignatura.

Bibliografia bàsica:

Malgrat que l'alumne disposarà al llarg del curs d'informació escrita sobre els temes teòrics i les qüestions pràctiques plantejades es aconsella la consulta de manuals i altres textos. Les diferents formes i estructures racionals utilitzades per a proporcionar la informació constitueix un exercici que cap universitari pot defugir.

La literatura científica sobre el món de la fiscalitat comunitària és extraordinàriament abundant, per la qual cosa aquí solament es donen indicacions perquè l'alumne descobreixi noves fons a un lloc de visita obligada com és la biblioteca. Cal advertir que en una matèria extraordinàriament mudable com és aquesta la data de publicació constitueix una dada fonamental.

A títol merament indicatiu es poden senyalar les obres següents:

Alonso González, LM i altres. La armonización fiscal en la Unión Europea. Edit. Cedecs. Barcelona. 1997.

Alonso González, LM i Pérez Herrero, L. Normas de armonización fiscal en la Unión Europea. Edit. Cedecs. Barcelona. 1997.

Aparicio Pérez, A. i Altres. La fiscalidad en la Unión Europea. Edit. Universidad de Oviedo. Oviedo. 2000.

Pérez Herrero, L. La Sexta Directiva comunitaria del IVA. Edit. Cedecs. Barcelona. 1997.

A més a més, l'alumne ha d'aprendre a utilitzar les fons d'informació electròniques, especialment a la direcció d'Internet de les Institucions comunitàries:

- Europa: <http://www.europa.eu.int>

- Parlament europeu: <http://www.europarl.eu.int>

- Tribunal de justícia de la Comunitat: <http://www.curia.eu.int/es/index.htm>

- Polítiques de la Unió Europea: fiscalitat: <http://www.europa.eu.int/scadplus/leg/es/s10000htm>
- Normativa comunitària (universitat d'Alacant): <http://www.cde.ua.es>
- Fiscalitat i Unió Duana de la Comunitat:
http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/index_fr.htm o [index_en.htm](http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/index_en.htm)
- Europa: Direcció XV. Mercat interior: http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/fr/index.htm o [en/index.htm](http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/index.htm)

Bibliografia complementària:

Les decisions comunitàries en matèria fiscal són contínues. Això implica que l'actualització de la informació sigui una qüestió bàsica per la qual cosa la utilització d'articles de revistes és la forma més usual de accedir a les novetats.

A continuació, sense cap ànim exhaustiu, indiquem algunes de les revistes d'ús freqüent i que es poden consultar a la biblioteca de la Universitat:

- *Noticias de la Unión Europea.*
- *Gaceta Jurídica de la CEE.*
- *Revue du Marché Commun.*
- *Common Market Law Review.*
- *Revue de Droit de la Communauté Economique Européenne.*
- *Revue Trimestrielle de Droit Européen.*
- *Hacienda Pública Española i Cuadernos de Actualidad.*